

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 479/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Ing. Martin Chlapík s. r. o., Sládkovičova 13, Žilina, IČO 47 253 339, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ing. Martin Chlapík, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 3/2022 a proti jeho uzneseniu z 15. júna 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. augusta 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a na súdnu ochranu podľa čl. 50 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 dohovoru postupom a uznesením všeobecného súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje zrušiť uznesenie č. k. 3 To 3/2022 z 15. júna 2022 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), prikázať Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), aby sťažovateľa prepustil bezodkladne na slobodu, priznať náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého rozhodnutia a ostatných príloh vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovateľ je obžalovaný zo siedmich skutkov kvalifikovaných ako zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, trestný čin krádeže, trestný čin vraždy a štvornásobný obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy. Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku (ďalej len „špecializovaný súd“) č. k. PK-1 T 29/2020 z 23. novembra 2021 (ďalej len „rozsudok

špecializovaného súdu“) bol sťažovateľ spolu s obžalovaným [REDAKOVANÉ] uznaný za vinného a bol mu uložený úhrnný trest odňatia slobody na doživotie a trest prepadnutia majetku. O odvolaní sťažovateľa sa vedie odvolacie konanie na najvyššom súde. Najvyšší súd žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu doručení mu 9. júna 2022 napadnutým rozhodnutím podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol a väzbu sťažovateľa nenahradil podľa § 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Trestného poriadku dohľadom probačného a mediačného úradníka.

3. Najvyšší súd umožnil sťažovateľovi osobne na neverejnom zasadnutí predostrieť argumenty v prospech jeho žiadosti o prepustenie z väzby a zistil stanovisko obhajcu a prokurátora. Podľa najvyššieho súdu u sťažovateľa aktuálne naďalej existujú dôvody tzv. útekovej a preventívnej väzby. Zhrnul obsah uznesení vyšetrovateľa, ktorými boli proti sťažovateľovi vznesené obvinenia (z 22. marca 2018, 5. septembra 2018 a zo 16. apríla 2019), a začiatok plynutia lehoty väzby 16. apríla 2020 pri dôvodoch podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku, podobne poukázal na štyri väzobné rozhodnutia nasledujúce po podaní obžaloby (11. septembra 2020), ako aj posledné rozhodnutie vydané 17. februára 2022 po vyhlásení rozsudku špecializovaného súdu v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Tostš 5/2022 z 28. marca 2022. Od posledného rozhodovania o väzbe došlo výlučne k procesným úkonom zabezpečujúcim právo sťažovateľa na obhajobu, nedošlo k zmene alebo vzniku nových okolností prípadu či osobných pomerov sťažovateľa, ktoré by mohli mať vplyv na posúdenie zákonných podmienok jeho väzby, okrem samotného plynutia času. O väzbe sťažovateľa bolo dosiaľ rozhodované v zásade priebežne, plynulo a urýchlene okrem uvedenej výnimky. V sťažovateľom spomenutom prípade, ktorým sa ústavný súd zaoberal v náleze č. k. III. ÚS 89/2022 z 12. mája 2022 (ďalej aj „nález I“), to tak nebolo, ústavný súd však nevyvodil záver o neexistencii dôvodov väzby ani povinnosť prepustenia sťažovateľa na slobodu.

4. Najvyšší súd k dôvodnosti trestného stíhania poukázal na zabezpečený dôkazný stav zahrňujúci dôkazy vykonané na hlavnom pojednávaní, ukončenie dokazovania a vyhlásenie rozsudku. Objem a kvalita dôkazov podľa najvyššieho súdu neatakujú samotnú dôvodnosť trestného stíhania sťažovateľa, aby bolo možné vysloviť záver o zániku základnej materiálnej podmienky väzby. Sťažovateľov vlastný spôsob hodnotenia dôkazov vnímal najvyšší súd ako jeho procesnú obranu prejavenu aj vo využití práva podať odvolanie proti odsudzujúcemu rozsudku, o ktorom rozhodne odvolací súd. Predstava sťažovateľa, že posudzovanie dôvodnosti jeho žiadosti o prepustenie z väzby splyva s posudzovaním dôvodnosti jeho odvolacích námietok, je podľa najvyššieho súdu nesprávna. K námietkam sťažovateľa proti obsahu zápisníc z jednotlivých termínov hlavného pojednávania najvyšší súd zdôraznil, že o nich bolo rozhodnuté uznesením špecializovaného súdu z 10. novembra 2021 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Tost 4/2022 z 30. marca 2022, na ktoré odkázal. Na námietky sťažovateľa, že nebol riadne poučený spôsobom zodpovedajúcim postaveniu obvineného, najvyšší súd konštatoval, že toto tvrdenie nemá oporu v obsahu spisu. Obdobnú námietku sťažovateľ produkoval pri predchádzajúcom rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby, keď najvyšší súd konštatoval, že pred väzobným výsluchom 17. februára 2022 bol riadne poučený v zmysle § 34 Trestného poriadku. Osobitne bol sťažovateľ poučený o svojich procesných právach najvyšším súdom aj pred výsluchom na neverejnom zasadnutí o posudzovanej žiadosti sťažovateľa.

5. K dôvodu útekovej väzby najvyšší súd uviedol, že existuje dôvodná obava, že sťažovateľ by sa na slobode mohol pobytom na neznámom mieste po úteku skrývať a vyhýbať sa tak trestnému

stíhaniu alebo vysokému hroziacemu trestu, aktuálne zintenzívneným spôsobom vzhľadom na vyhlásený neprávoplatný rozsudok špecializovaného súdu. Rešpektujúc naďalej uplatňovanú prezumpciu neviny, má z pohľadu dôvodu útekovej väzby vyhlásený odsudzujúci rozsudok, hoci neprávoplatný, svoj špecifický význam. Poukázal na závery rozhodnutia publikovaného pod R 90/2015. Považoval za zrejmé, že hoci neprávoplatne sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody na doživotie (z pohľadu výmery trestu najprísnejší možný) je konkrétnou okolnosťou odôvodňujúcou dôvod tzv. útekovej väzby popri dôvodoch už konštatovaných v skorších väzobných rozhodnutiach (kontakty v Maďarskej republike).

6. K dôvodu útekovej väzby najvyšší súd zohľadnil dlhodobosť, opakovanosť a charakter stíhanej trestnej činnosti, osobitne poukázal na jej mimoriadnu závažnosť s dôrazom na mnohosť trestných činov násilnej povahy, ale aj majetkovej povahy, ktorých sa mal sťažovateľ dlhodobo a opakovane dopúšťať v rozpätí rokov 2003 až 2010, z ktorých mal profitovať a zabezpečovať si prostriedky na obživu. K možnosti náhrady väzby najvyšší súd zdôraznil potrebu výnimočných okolností prípadu u sťažovateľa stíhaného pre obzvlášť závažný zločin, ktoré ale uňho nezistil.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Proti napadnutému rozhodnutiu sťažovateľ argumentuje v ústavnej sťažnosti takto:

a) Vo väzbe je držaný nezákonne, sú porušované jeho základné ľudské práva a slobody. Poukazuje na závery z nálezu 1, ako aj na ďalšie samostatné konanie o doplnení svojej ústavnej sťažnosti. Je zrejmé, že opakovane došlo zo strany špecializovaného súdu k porušeniu základného práva na osobnú slobodu a na slobodu a bezpečnosť.

b) Zo žiadosti sťažovateľa vyplýva, že namietal celé súdne konanie, a nie trestné stíhanie, a nielenže nebol riadne poučovaný ako obvinený, resp. obžalovaný, ale nebol vôbec poučovaný tak, ako ukladá zákon, keď mal byť podľa § 34 Trestného poriadku poučovaný vždy. Záver najvyššieho súdu, že tvrdenia sťažovateľa nemajú oporu v obsahu spisu, je podľa sťažovateľa v rozpore s obsahom spisu, pretože už pri prvom rozhodovaní o vzatí do väzby poučený vôbec nebol, ako to vyplýva zo zápisnice z verejného zasadnutia najvyššieho súdu zo 16. apríla 2020 doručenej mu 15. júla 2022 a zo zvukového záznamu. Závažným spôsobom tak bolo porušené jeho právo na obhajobu, celý postup súdu na tomto verejnom zasadnutí bol nezákonný, viedol napokon k nezákonnému rozhodnutiu o vzatí do väzby, a preto je v súčasnosti stále držaný vo väzbe nezákonne. Počas celého konania okrem 22. februára 2021 nikdy nebol riadnym spôsobom poučený ako obvinený.

c) K záveru najvyššieho súdu o neopodstatnenosti námietky porušenia práva na obhajobu tým, že nebol riadne poučený v zmysle § 34 Trestného poriadku pred neverejným zasadnutím 17. februára 2022, sťažovateľ uviedol, že zotráva na tejto námietke. K poučeniu podľa § 34 ods. 5 Trestného poriadku nedošlo, namietal to už v sťažnosti proti uzneseniu zo 17. februára 2022, keď ešte nemal k dispozícii zápisnicu. Po jej doručení 25. marca 2022 sa dozvedel, že údajne bol poučený podľa § 34 Trestného poriadku a mal aj vyhlásiť, že poučeniu porozumel, k čomu nedošlo. Zápisnica bola vyhotovená až dodatočne, postupovalo sa v rozpore s § 124 Trestného poriadku, nie je podpísaná žiadnou osobou. Zápisnica mala byť sťažovateľovi prečítaná alebo daná na prečítanie s poučením o možnosti opravy alebo doplnenia, mal ju aj podpísať, keďže sa ho tento úkon priamo týkal,

a preto je táto zápisnica nezákonne vyhotovená v rozpore s tým, čo skutočne odznelo na neverejnom zasadnutí. Najvyšší súd na uvedené nereagoval.

d) Na neverejnom zasadnutí 15. júna 2022 sťažovateľ nebol riadne poučený podľa príslušných paragrafov Trestného poriadku bez uvedenia čísiel jednotlivých paragrafov a podľa § 34 ods. 5 Trestného poriadku nebol poučený vôbec. V rozpore s § 124 Trestného poriadku mu nebola prečítaná zápisnica ani mu nebola predložená na prečítanie, nebol poučený o možnosti jej doplnenia alebo opravy. V rozpore s § 59 Trestného poriadku ju ani nepodpísal.

e) Najvyšší súd sa vôbec nevyjadril k bodom 1 a 2 žiadosti sťažovateľa, a to k nezákonnej právnej kvalifikácii skutku – nezákonnému vedeniu trestného stíhania proti sťažovateľovi a k porušeniu práva na obhajobu nevypočutím k sťažnosti proti väzbe napriek žiadosti z dôvodu nedoručenia zápisnice. Nevyjadril sa náležite k opakovanému porušovaniu práv sťažovateľa špecializovaným súdom namietanému v bode 4 žiadosti sťažovateľa. Nevyjadril sa k bodu 5 žiadosti sťažovateľa k namietaniu nezákonného procesného postupu pri vedení súdneho konania, zaoberal sa opravou zápisníc, čo nebolo vôbec podstatou námietky, len to s touto námietkou úzko súviselo. Najvyšší súd preto nezaujal žiadne stanovisko k viacerým námietkam sťažovateľa, podľa ktorých sa nerozhodlo o jeho žiadosti o prepustenie z väzby, toto rozhodnutie je zjavne neodôvodnené.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na osobnú slobodu, resp. práva na slobodu a bezpečnosť (čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru) postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, o nenahradení väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Sťažovateľove námietky možno koncentrovať do námietky nedostatočného odôvodnenia, nezákonnosti či nesprávneho procesného postupu.

9. Sťažovateľ napriek zastúpeniu advokátom nedostatočne špecifikuje články, v ktorých sú zakotvené ním označené práva. To hneď na prvý pohľad svedčí o nedôslednom postupe pri vyhotovovaní ústavnej sťažnosti. Osobitne ak ani v texte ústavnej sťažnosti nie sú porušenia označených ústavných práv a práv podľa dohovoru bližšie po právnej stránke odôvodnené a špecifikované. V značnej miere tak absentuje ústavnoprávny presah namietaných nedostatkov a ústavná sťažnosť sa pohybuje prevažne v rovine namietania nezákonnosti. Ústavná sťažnosť z tohto dôvodu hraničí s naplnením základnej náležitosti odôvodnenia (osobitne pri právnych dôvodoch), ktorá determinuje predmet ústavného prieskumu. Riadne posudzovanie takýchto sťažností je potom sťažené, osobitne ak označené články obsahujú viacero čiastkových práv, ktoré sú zaradené pod určité všeobecné právo, ktoré ich zastrešuje. Ústavný súd totiž nemôže iniciatívne preskúmať porušenia sťažovateľmi neoznačených práv či iniciatívne vyhľadávať možné porušenia toho-ktorého čiastkového práva a nahrádzať tak pasivitu či nedôslednosť sťažovateľov, resp. ich advokátov.

10. Vo vzťahu k namietanému porušeniu označeného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 50 ústavy ústavný súd nezistil v odôvodnení ústavnej sťažnosti žiadne dôvody, ktoré by podporovali navrhovaný petit, preto je v tejto časti ústavná sťažnosť poznačená neodstrániteľným nedostatkom a musí byť odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona č. 314/2018 Z. z.

o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nesplnenie zákonných náležitostí.

11. Vo vzťahu k formulovanej námietke porušenia práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd pripomína, že označené ustanovenie je z vecného hľadiska (*ratione materiae*) v trestných veciach aplikovateľné v zásade len na rozhodovanie vo veci samej (rozhodovanie o vine a treste, t. j. trestnom obvinení) a nevzťahuje sa na rozhodovanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, z hľadiska väčšiny procesných záruk poskytnutých osobe nachádzajúcej sa vo väzbe prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na osobnú slobodu a bezpečnosť (m. m. napr. I. ÚS 256/07, II. ÚS 15/05, III. ÚS 272/03, IV. ÚS 65/05).

12. Vychádzajúc z uvedeného, z dôvodu, že na vec sťažovateľa (týkajúcu sa rozhodovania o jeho osobnej slobode) je neaplikovateľný čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

13. Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania zakotvené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré sú prenesené do špeciálnych ustanovení čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru aplikovateľných na konania týkajúce sa väzby. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (III. ÚS 581/2015, II. ÚS 113/2020). Za súčasť konania o väzbe a súčasť procesných práv obvineného podľa čl. 5 dohovoru, resp. čl. 17 ústavy treba považovať nepochybne aj právo obvineného na obhajobu ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie (I. ÚS 82/2019).

14. Ústavný súd zistil, že sťažovateľom všeobecne označené právo na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy a právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 dohovoru majú prienik s námietkami o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia, ktoré sú primerane aplikovateľné aj pri prieskume rozhodnutí o pozbavení slobody, a preto bolo možné pristúpiť k ústavnému prieskumu.

15. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane konštatoval, že čl. 17 ústavy zahŕňa základné hmotné, ale taktiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe je aplikovateľné toto špeciálne ustanovenie o osobnej slobode (porovnaj napr. I. ÚS 124/08, II. ÚS 60/08, III. ÚS 135/04, IV. ÚS 397/2010). Z čl. 17 ods. 2 ústavy ďalej vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Ústavne konformné uplatnenie zabezpečovacieho (nie sankčného) inštitútu väzby je zároveň determinované aj existenciou konkrétnych skutočností, ktoré svojou podstatou musia dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie tohto zabezpečovacieho inštitútu. Všeobecné súdy majú pri rozhodovaní o väzbe dbať na zásadu primeranosti a zdržanlivosti, t. j. že by mali byť vždy využité opatrenia, ktoré najlepšie budú viesť k dosiahnutiu účelu trestného konania, ale nebudú neprimerane zasahovať do základných práv a slobôd osoby, proti ktorej sa uplatňujú v medziach daných povahou príslušného obmedzenia.

16. Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07). Otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru (III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05), s ktorým musí byť v súlade. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98). Pri posudzovaní otázky rešpektovania alebo porušenia zákona musí ústavný súd brať do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00, II. ÚS 466/2013).

17. Dohovor v čl. 5 priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. 3. 1997, bod 43). Článok 5 ods. 4 je *habeas corpus* celého ustanovenia dohovoru. Poskytuje osobe, ktorá bola pozbavená slobody, právo aktívne žiadať o súdnu kontrolu pozbavenia slobody (Mooren proti Nemecku [GC], bod 106). Prieskumné súdne konanie musí byť v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a tiež aj s účelom čl. 5, ktorým je ochrana jedinca proti svojvôli (Koendjibarie v. Holandsko, rozsudok z 25. 10. 1990, bod 27).

18. Pozbavenie slobody po prvostupňovom odsudzujúcom rozsudku je zásadne odlišné od väzby pred neprávoplatným odsúdením. Dohovor fakticky nekladie na túto väzbu žiadne zvláštne podmienky, ktoré existujú pri aplikácii čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru a ktoré reflektuje aj judikatúra ústavného súdu o neprípustnosti samotnej hrozby vysokého trestu ako dostatočného dôvodu väzby. Európsky súd pre ľudské práva vyžaduje pre pozbavenie osobnej slobody splnenie všeobecných podmienok čl. 5 dohovoru, najmä zákonnosť. Modifikuje aj prístup k princípu nearbitrárnosti (Saadi proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 29. 1. 2008, ods. 71). Aj podľa Ústavného súdu Českej republiky odsúdenie súdom prvého stupňa na vysoký nepodmienečný trest, hoci neprávoplatné, zásadne mení situáciu vo vzťahu k odôvodneniu útekovvej väzby. V takomto prípade sa uznáva, že sa riziko úteku či skrývania sa podstatne zvyšuje. Pre ospravedlnenie (aj dlhšie trvajúcej) väzby sa značne znižuje potreba ďalších dodatočných dôvodov, ktoré môžu mať menší význam v porovnaní so situáciou, v ktorej by k neprávoplatnému odsúdeniu dosiaľ nedošlo (I. ÚS 185/14).

19. Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03). Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli, resp. arbitrárnosti pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

20. Z už uvedeného vyplýva, že v čase podania ústavnej sťažnosti bol sťažovateľ neprávoplatne odsúdený a z tohto dôvodu sa mohol domáhať ochrany svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) dohovoru, ako mu naznačil sám najvyšší súd, resp. podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

21. Z formulácie sťažnostných námietok je zrejmé, že sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom prevažne namietal nedostatky procesného postupu špecializovaného súdu vo veci samej, ako aj pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľa, osobitne v otázke riadneho splnenia poučovacej povinnosti. Vo vzťahu k poslednému rozhodovaniu o väzbe sťažovateľ pokračuje v polemike so závermi uznesenia najvyššieho súdu č. k. 3 Tostš 5/2022 z 28. marca 2022, avšak len v otázke riadneho poučenia. Zároveň polemizuje so závermi uznesenia najvyššieho súdu č. k. 3 Tost 4/2022 z 30. marca 2022, na ktoré najvyšší súd odkazoval aj v napadnutom rozhodnutí. Sťažovateľ teda nenamietal samotné posúdenie okolností ďalšieho trvania dôvodov väzby.

22. Rozhodnutie o väzbe nie je vhodným priestorom na vysporiadavanie sa s námietkami týkajúcimi sa správnosti predchádzajúceho postupu súdu konajúceho vo veci samej pri vypočúvaní sťažovateľa ako obžalovaného, resp. pri výsluchu sťažovateľa v rámci predchádzajúcich rozhodovaní o väzbe. Pri rozhodovaní o väzbe sa predpokladá dôraz primárne na okolnosti súvisiace s jej dôvodnosťou a zákonnosťou. Sťažovateľ do rozhodovania o väzbe vnáša okolnosti, ktoré takýto súvis už nemajú. Najvyšší súd sa v každom prípade dostatočne vyjadril aj k týmto, s väzbou nie celkom súvisiacim argumentom sťažovateľa. Odkázal pritom aj na predchádzajúce právoplatné rozhodnutia súdov, ktoré sa už zaoberali podobnými argumentmi sťažovateľa. Tieto rozhodnutia boli aj predmetom ústavného prieskumu v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 300/2022, o ktorého výsledku má sťažovateľ vedomosť.

23. Ústavný súd rozumie snahe sťažovateľa využiť procesné nezrovnalosti v postupe konajúcich súdov vo svoj prospech, nie je však jeho úlohou takúto argumentáciu sám posudzovať z hľadiska dodržania zákonných ustanovení. Navyše za situácie, keď väčšina argumentov sa týka konania vo veci samej, ktoré vzhľadom na podané odvolanie sťažovateľa naďalej prebieha. Už najvyšší súd si všimol, že argumentácia uvedená v žiadosti sťažovateľa sa vecne prelína až splyva s jeho odvolacou argumentáciou. Najvyšší súd podľa zistenia ústavného súdu dal odpovede na podstatné námietky sťažovateľa týkajúce sa procesného postupu špecializovaného súdu pri splnení poučovacej povinnosti.

24. Sťažovateľ ani námietkami vo vzťahu k priebehu neverejného zasadnutia z 15. júna 2022 podľa názoru ústavného súdu relevantne nespochybnil zápisnicu o priebehu tohto neverejného zasadnutia. Z tej vyplýva, že predsedníčka senátu sťažovateľa poučila o jeho právach a povinnostiach ako obvineného okrem iného aj podľa § 34 Trestného poriadku. Sťažovateľ na poučenie reagoval uvedením, že dosiaľ v konaní poučený nebol. Na tomto neverejnom zasadnutí bol prítomný aj obhajca sťažovateľa, pričom v ústavnej sťažnosti ani netvrdí a ani nepreukazuje, že túto skutočnosť (absenciu poučenia o právach) namietal počas neverejného zasadnutia. Obdobne ani neuvádza a ani nepreukazuje to, akú materiálnu ujmu na svojich právach utrpel v dôsledku údajného nepoučenia o právach počas neverejného zasadnutia, resp. aký je presah týchto skutočností do rozhodnutia o väzbe. Z týchto dôvodov ústavný súd túto námietku hodnotil ako účelovú, resp. ako námietku, ktorú mohol a mal uplatniť priamo na neverejnom zasadnutí. Rovnako ak sa domnieva, že má byť oprávnenou osobou, ktorá podpisuje zápisnicu z neverejného zasadnutia, môže o túto skutočnosť žiadať priamo najvyšší súd, a tak dosiahnuť nápravu ním namietaného stavu.

25. K najpodstatnejším okolnostiam, ktoré vstupovali do rozhodnutia najvyššieho súdu o väzbe, teda k materiálnym, ako aj formálnym dôvodom väzby najvyšší súd zaujal zrozumiteľné stanovisko. Sťažovateľovo stručné tvrdenie o nezákonnej právnej kvalifikácii či o nezákonom trestnom stíhaní nedokáže spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov najvyššieho súdu, ktoré odkazujú na rozsudok špecializovaného súdu. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v tomto smere nevedol ani bežnú polemiku, nenadviazal ani na stručné námietky uvedené v jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu o tom, že nebol členom zločineckej skupiny a že konal nedobrovoľne pod hrozbou násilia.

26. Ústavný súd vzhľadom na argumenty sťažovateľa nie je presvedčený, že napadnuté rozhodnutie je zjavne neodôvodnené. Najvyšší súd podľa zistenia ústavného súdu všetky námietky sťažovateľa verným spôsobom zachytil do napadnutého rozhodnutia. Primerane posúdil ich význam za dodržania hľadísk, ktoré mu rozhodovanie vo vtedajšej fáze konania umožňovalo. Sťažovateľ v tomto ohľade len útržkovito uvádza, k čomu sa nevyjadril najvyšší súd, a odkazuje na body svojej žiadosti o prepustenie na slobodu. Ústavný súd tak zároveň stavia do pozície ďalšej prieskumnej inštalácie. Nebolo úlohou najvyššieho súdu podrobne vyvracať všetky argumenty sťažovateľa.

27. Ústavný súd sa nestotožňuje s nazeraním sťažovateľa, podľa ktorého by zistenia ústavného súdu uvedené v náleze č. k. III. ÚS 89/2022 z 12. mája 2022 mali spôsobiť ústavnú neudržateľnosť väzby ako celku alebo zánik väzobného dôvodu. Najvyšší súd jasne uviedol, že zistenia ústavného súdu o porušení ústavnoprávnych limitov postupom špecializovaného súdu nemali vplyv na existenciu dôvodov väzby. Tento čiastkový záver najvyššieho súdu v konečnom dôsledku znamenajúci, že väzobné dôvody trvali naďalej, ústavný súd nepovažuje za neudržateľný.

28. Neexistuje preto ústavne relevantný dôvod na to, aby ústavný súd svojím rozhodnutím do napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu alebo postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, zasiahol, pretože nesignalizujú takú príčinnú súvislosť s namietaným porušením označených práv, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladala dôvod na vyslovenie ich porušenia. Na základe toho ústavný súd považoval ústavnú sťažnosť v tejto časti za zjavne neopodstatnenú, a preto ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

29. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu